

Κυρίον
Ιωάννην Νικολαΐδην
Ὀπλαρχηγὸν Ποντίου 23
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Π Υ Ρ Ε Ο Ε ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βερανζέρου 4. Τηλ. 3639.095-3629.769 ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1977
ΕΤΟΣ ΣΤ', ΠΕΡ. Β'. ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 20 (56). ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΧ. 10 ■ ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ■ Διευθυντής Συντάξεως ΣΠΥΡ. ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ

ΥΠΟΒΟΛΙΜΑΙΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἀφ' οὗτου ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, μὲ τὰ ἁρμόδια ὄργανά της, προχώρησε στὴν ἀποκατάστασι σχέσεων μὲ τὴν Ἀλβανία, ἡ ἐφημερίδα αὕτη, διερμηνεύοντας τὶς ἀπόψεις τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ κόσμου, διετύπωσε ἐνδοιασμούς. Οἱ ἐνδοιασμοὶ αὐτοὶ ἀφοροῦσαν κυρίως τὴν τακτικὴν τοῦ χειρισμοῦ τοῦ θέματος. Εἴμαστε καλοπροαίρετοι καὶ ρεαλισταί. Οἱ καλὲς σχέσεις μὲ τὴν Ἀλβανία ὑπαγορεύονται ἀπὸ ἀναγκαιότητα καὶ σκοπιμότητα. Ἐκτός ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι Ἕλληνες καὶ Ἀλβανοί, σάν λαοί, ἔχουν τὰ περισσότερα κοινὰ χαρακτηριστικά στὸν χώρο τῆς Βαλκανικῆς. Ἐπειδὴ ὅμως μᾶς χαρακτηρίζει εὐκρίνεια καὶ παρησία, διατυπώσαμε ἀνάκαθεν τὶς ἀμφιβολίες μας, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εὐκρίνεια τῆς ἀλβανικῆς πολιτικῆς στὴν προκειμένη περίπτωση. Ἐπαναλαμβάνομε: θέλομε καλὲς σχέσεις μὲ τοὺς Ἀλβανούς. Ἀλλὰ στίς σχέσεις αὐτὲς ὑπάρχει ἡ Ζωή, ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον τῶν ἀδελφῶν μας Βορειοηπειρωτῶν, ποὺ διαβιοῦν στὴν ἀλβανικὴ ἐπικράτεια. Ὅταν στίς πολιτιστικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν, κατὰ τὶς ὁποῖες συζητοῦνται καὶ ἀποφασίζονται συνεργασίες γιὰ θέματα οἰκονομικὰ ἢ κοινωνικὰ ἢ ἄλλης φύσεως, παραλείπεται ἡ συζήτηση γιὰ θέματα ποὺ ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὴν Ζωή, τὴν τύχη καὶ τὸ μέλλον τῶν Βορειοηπειρωτῶν, νομίζομε ὅτι ἡ τακτικὴ αὕτη ἀποτελεῖ στρουθοκαμηλοῦ καὶ δὲν καταλαβαίνομε ποῖα σκοπιμότητα μπορεῖ νὰ ἐξυπηρετῇ μιὰ τέτοια τακτικὴ.

Ἀρκετὰ χρόνια πέρασαν ἀφ' οὗτου ἀποκαταστάθηκαν οἱ Ἑλληνοαλβανικὲς σχέσεις. Ἐπὶ ἰσάριθμα χρόνια, οἱ Βορειοηπειρωτῆς, μὲ τὴν ὑπομονή τους, ἐπίσταναν τὴν διπλωματία καὶ τὴν πολιτικὴ γενικὰ τῶν δύο χωρῶν, περιμένοντας, χρόνο μὲ τὸν χρόνο, κάποιο θετικό ἀποτέλεσμα στὸ θέμα ποὺ τοὺς ἀσχολεῖ ζωικά. Δυστυχῶς, τέτοιο ἀποτέλεσμα δὲν βλέπομε ἀκόμη. Οἱ ἐπίσημοι ἁρμόδιοι εἴτε δὲν μποροῦν, εἴτε δὲν θέλουν νὰ ὀπλισθοῦν μὲ τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν πραγματικότητα. Τὸ Βορειοηπειρωτικὸ ζήτημα εἶναι μιὰ ἐθνικὴ πληγὴ. Οἱ ἁρμόδιοι, ἀντί

νὰ ἀναζητήσουν τρόπους θεραπείας αὐτῆς τῆς πληγῆς, προτιμοῦν νὰ τὴν ἀποκρύψουν μὲ κάθε λογῆς ἐπιδέσμους, φτάνοντας μερικὲς φορὲς μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐξαπατοῦν τὴν Δημοσίαν Γνώμη, μὲ ψεύτικες σχετικὲς εἰδήσεις εἴτε συνειδητὰ, εἴτε ἀσυνειδητὰ. Μιὰ τέτοια περίπτωσι προέκυψε πρόσφατα.

Πρὶν ἀπὸ μερικὸς μῆνες, ἀπὸ ἑλληνικὴ πλευρὰ πάρθηκε ἡ πρωτοβουλία νὰ γίνη στὴν Ἀθήνα παρουσίασι ἀλβανικῆς λογοτεχνίας, ἐνῶ καθιερώθηκε «Ἑβδομάδα Ἀλβανικοῦ Κινηματογράφου», μὲ προβολὴ ἀλβανικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν. Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς χαρακτηρίσθηκαν σάν ἀπαρχὴ ἀναπτύξεως μορφωτικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν. Εἴχαμε ἀρθρογραφήσει τότε ὅτι τέτοιες ἐκδηλώσεις πρέπει νὰ ἔχουν τὸν χαρακτήρα τῆς ἀμοιβαιότητος, ὅπως ἄλλωστε ὑπαγορεύουν γραπτοὶ καὶ ἀγραφοὶ νόμοι ποὺ διέπουν τὴν φιλικὴ συμβίωσι τῶν κρατῶν στὰ διεθνή πλαίσια. Πρόσφατα, ὠρισμένους ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν τὴν «εἰδήσι», ὅτι Βορειοηπειρωτῆς ἀπὸ τὴν Ἀλβανία, «ποὺ πῆραν εἰδικὴ ἄδεια ἀπὸ τὶς ἀλβανικὲς ἀρχές», παρακολούθησαν τὶς παραστάσεις τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου στὸ ἀρχαῖο θέατρο τῆς Δωδώνης, «Τὰ Δωδωναῖα». Ἡ εἰδησι, ὅπως ἦταν φυσικό, δημιούργησε πληθὺς ἀντιδράσεις στοὺς Βορειοηπειρωτῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἄμεση ἀντίδρασί τους ὑπῆρξε κάποια λαχτάρα, μήπως ἀνάμεσα στοὺς «Ἕλληνες ποὺ ἦρθαν ἀπὸ τὴν Ἀλβανία» βρίσκονταν καὶ κάποιοι δικούς τους, ἡ κάποιοι ἀπὸ τὸν ὅποιον θὰ μπορούσαν νὰ μάθουν πληροφορίες γιὰ τοὺς δικούς τους. Ἡ «εἰδησι» γιὰ μᾶς ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ψεύτικη καὶ ὅπως ἦταν φυσικό, μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, δὲν ἀνταποκρίνονταν στὴν πραγματικότητα.

Μὲ τὸ πνεῦμα ἀκριβῶς αὐτό, ζητήσαμε σχετικὲς ἐξηγήσεις. Οἱ ἐφημερίδες ποὺ τὴν ἀνέγραψαν, παρέπεμψαν στὸ Ἑθνικὸ Θέατρο. Οἱ ἁρμόδιοι τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου ἀπέφυγαν νὰ ἀποσαφηνίσουν τὴν πηγὴ τῆς πληροφορίας, ἐνῶ ἄλλοι παράγοντες, «κατὰ τεκμήριον ἁρμόδιοι», ἐδήλωσαν ἄγνοια.

Ἀναγκαζόμαστε δημοσίᾳ νὰ ἀπευθύνωμε τὸ ἐρώτημα: Ποιὰ εἶναι ἡ ἀρχικὴ πηγὴ τῆς ψεύτικης εἰδήσεως ὅτι δῆθεν Ἕλληνες τῆς Ἀλβανίας πῆραν ἄδεια ἀπὸ τὶς ἀλβανικὲς ἀρχές καὶ ἦλθαν στὰ Γιάννινα γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰ «Δωδωναῖα» καὶ ποῖος εἶναι ὁ ὑπεύθυνος, ποὺ υἱοθέτησε μιὰ τέτοια ὑποβολιμαία εἰδησι καὶ τὴν ἔδωσε στὴν δημοσιότητα, δημιουργώντας ἐτσι παραπλανητικὲς ἐντυπώσεις στὴν Δημοσίαν Γνώμη. Περιμένουμε μιὰ ὑπεύθυνη ἀπάντησι ἀπὸ τὴν Διοίκησι τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου καὶ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ, ποὺ ἐποπτεύει τὸ Ἴδρυμα τοῦτο.

Πρόκειται γιὰ θέμα οὐσίας, μὲ εὐρύτερες προεκτάσεις καὶ ἐπιπτώσεις. Γιατὶ ἡ «εἰδησι» αὕτη σχολιάστηκε καὶ συσχετίστηκε καὶ μὲ τὴν ὅλη πολιτικὴ, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὶς διακρατικὲς σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας. Μιὰ ἐφημερίδα, ἑξαφνα, βασισμένη στὴν εἰδησι, ἔγραψε σχετικὰ: «Καλὴ ἀρχή. Γιὰ πρώτη φορὰ φέτος, Ἕλληνες ἀπὸ τὸ Δυρράχιο, τὴν Αὐλῶνα καὶ ἄλλες πόλεις παραμεθόριες, παρακολούθησαν τὶς παραστάσεις τοῦ Ἑθνικοῦ στὸ ἀρχαῖο θέατρο τῆς Δωδώνης. Τὴν σχετικὴ ἄδεια τοὺς ἔδωσαν οἱ ἀλβανικὲς ἀρχές. Εἶναι μιὰ καλὴ ἀρχή, ποὺ δὲν πρέπει νὰ μείνῃ χωρὶς συνέχεια...». Θὰ μπορούσαμε νὰ προσθέσουμε καὶ μᾶς: μακάρι νὰ ἦταν ἐτσι. Δυστυχῶς, συμβαίνει τὸ ἀντίθετο. Οἱ Ἕλληνες Βορειοηπειρωτῆς ἔχουν ἀποκοπῇ ἀπὸ κάθε ἐπικοινωνία. Ὅπως καὶ ἄλλες φορὲς μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ γράψωμε, Βορειοηπειρωτῆς ποὺ ζοῦν στὴν Ἑλλάδα καὶ σὲ ἄλλα μέρη, ὅχι μόνον δὲν μποροῦν νὰ ἐπισκεφθοῦν στενοὺς συγγενεῖς τους στὴν Ἀλβανία, ἀλλὰ οὔτε μιὰ βοήθεια σὲ χρῆμα, ἢ σὲ φάρμακα, ἢ σὲ ἄλλα εἶδη μποροῦν νὰ τοὺς στείλουν καὶ πολλὰς φορὲς οὔτε γράμματα, γιὰ νὰ μάθουν γιὰ τὴν ὑγεία τους. Καὶ συχνά, ἀκόμη καὶ τοὺς θανάτους προσφιλῶν τους προσώπων τοὺς μαθαίνουν ἔμμεσα καὶ μὲ πολλὴ καθυστέρησι.

Συλλυπητήρια τῆς Κ.Ε.Β.Α. γιὰ τὸν θάνατον τοῦ Μακαρίου

Πρόεδρον Κυπριακῆς Δημοκρατίας
Κύριον ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Λευκωσίαν — Κύπρου

Ἐπὶ θλίβεῶ ἀγγέλωματι ἀδοκίτου θανάτου Προέδρου Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἐθνάρχου Μακαρίου, ἀναλώσαντος Ζωὴν του εἰς ἐθνικοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ δικαιοσύνης Κυπριακῆς ὑποθέσεως ἀγῶνας ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ δι' ὧν πρὸς ἀπορφανισθέντα Κυπριακὸν Λαόν, θερμὰ καὶ εὐκρινῆ συλλυπητήρια καὶ εὐχεται ὅπως ἐνότης Κυπριακοῦ Λαοῦ, τόσον ἀναγκαῖα ὑπὸ παρούσας λίαν κρίσιμους διὰ τὴν ἀδελφὴν Κύπρον στιγμὰς, ἀναπληρώσῃ τὸ μεγάλο κενὸν ποὺ ἐδημιούργησε θάνατός του.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ἀπάντησις τοῦ κ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Εὐχαριστῶ ὀλβύχως, ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς, διὰ τὴν συμμετοχὴν σας εἰς τὸ μέγα πένθος ἐπὶ τῷ ἀδοκίμῳ θανάτῳ τοῦ ἀοιδίμου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Κύπρου Μακαρίου Γ'.

Αὐγουστος 1977

ΣΠΥΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς

Πολλὰ λέγονται καὶ περισσότερα γράφονται περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἢ καὶ τῆς ἐλληνικότητός του. Καὶ οἱ διάφοροι Ἱερεῖμαί θρηνοῦν ἀπὸ ἐτῶν τὸν χαμὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Καὶ τοῦτο δίδει δὲν τὸν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον. Οὐτε φρόντισαν νὰ τὸν γνωρίσουν. Οἱ περισσότεροι δημοσιογράφοι ἢ ἄλλοι ἐπὶ πλείον ἐπισκέπται, ποὺ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐπισκέφθησαν 3-4 πόλεις τῆς Ἀμερικῆς ἢ τοῦ Καναδά — ἐξαίρεσις ἑλαχίστων ἐξαιρέσεων — ἔδωσαν ἐδῶ τὰς προχειροὺς ἐντυπώσεις των, αἱ ὁποῖαι πᾶν ἄλλο ἢ τὴν πραγματικότητα ἀντεπροσώπευον.

Οἱ Ἕλληνιστὲς τῆς Ἀμερικῆς, ἀπ' ἀρχῆς τῆς μεταναστεύσεως εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ μέχρι σήμερον, μολοντί ἀπηρτίζετο κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἢ δὲν εἶχον τελειώσει

καὶ τὸ Δημοτικόν, οὐδέποτε ἐλησιμόνησαν τὴν γενέτειραν πατρίδα, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα ἐκράτουν βλοχώντανην εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των.

Καὶ πλειστάκις ἀπέδειξαν ἐμπράκτως τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην των. Διὰ τῆς ἀνεγέρσεως σχολείων καὶ ἐκκλησιῶν εἰς τὰς ἰδιαιτέρας τῶν πατρίδας. Ἡ καὶ δρόμων, θρύσεων, ἡλεκτροφωτισμοῦ, ὑδρεύσεως, κλπ.

Ἰδρυσαν νοσοκομεῖα, ὡς τὸ Παναριδικὸν εἰς τὴν Τρίπολιν, τὸ νοσοκομεῖον ΔΕΧΕΠΑ εἰς Θεσσαλονίκην, τὸ νοσοκομεῖον εἰς Ἀθήνας, τὰ νοσοκομεῖα εἰς τὴν Κοθήν.

Χιλιάδες ἐθελονταὶ ἔσπευσαν νὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἱδρυσαν καὶ διατηροῦν ὑπερπεντακοσίους ναοὺς, πολλὰ ἀπογευματινὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, περὶ τὰ 18 ἡμερήσια Ἑλληνοαμερικανικὰ Ἐκπαιδευτήρια, τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἀγίου Βασιλείου καὶ τὸ

Ἑλληνικὸν Κολλέγιον τοῦ Μπρονξλάιν.

Ἐσπευσαν καὶ ἐδοξόθησαν εἰς ἐκστρατείας διὰ τὴν Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου, διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν, ὑπὲρ τῶν πλημυροπαθῶν, ὑπὲρ τῶν Ἑνόπλων Δυνάμεων, κλπ.

Ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Βορείου Ἡπείρου δι' ὁπομνήσεων, τηλεγραφήματων, κλπ., εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Κογκρέσσον.

Διοργάνωσαν πορείας εἰς Οὐάσιγκτων, διὰ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα καὶ ἐστεῖλαν χιλιάδας τηλεγραφήματων καὶ τηλεφωνημάτων εἰς τοὺς βουλευτάς καὶ γεροντοαστάς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου, ὑπὲρ τῆς Κύπρου.

Καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς, εἰς τὴν πρώτην γραμμήν εἶναι ἡ Ἑλληνοαμερικανικὴ Νεολαία, ἡ γεννηθεῖσα εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Ἡ νεολαία, ἡ ὁποία πιθανόν νὰ μὴν ὁμιλεῖ εὐχερῶς

τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, δονοῦνται ὅμως αἱ ψυχαὶ των ἀπὸ ἑλληνικὸν παλμόν καὶ ἑλληνικὸν αἶσθημα.

Καὶ χορεύουν μὲ ὑπερῆφαναν ὄλως τοὺς ἑλληνικοὺς χοροὺς ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἡπείρου μέχρι τῆς Κύπρου. Ἐνὶ πολλοὶ Ἕλληνες τῆς Ἑλλάδος ἐντρέπονται νὰ χορεύουν ἑλληνικοὺς χοροὺς, προτιμῶντες τοὺς χοροὺς τῆς ζούγκλας ὡς πλεον πεπολιτισμένους.

Ἡ Κυβέρνησις, ὁ Τύπος, ἡ Τηλεόρασις καὶ τὸ Ράδιον, ἔχουν νὰ ἀφελθῶν πολὺ, περιβάλλοντες μὲ περισσότερον ἐνδιαφέρον καὶ περισσότεραν ἀγάπην τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς καὶ γενικῶς τοῦ ἑξωτερικοῦ, ὅστις εἶναι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ καὶ ὁσὸν ἐκ τῶν ὁστέων του».

Κ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ
Ἑλληνοαμερικανός

Πολλές φορές, από μικρά γεγονότα, και ίσως όχι πολύ σοβαρά, οδηγείται κανείς σε γενικότερα συμπεράσματα. Οι Ρωμαιοί, άλλωστε, έλεγαν — κατά ελεύθερη μετάφραση — ότι από τα στενά δρομάκια οδηγείται κανείς προς τις μεγάλες λεωφόρους. Οι λεπτομέρειες, λοιπόν, εδώ, έχουν ως εξής:

Ο έδω 'Αλβανός πρέσβης, είχε φύγει για την έτήσια αδειά του. Επρόκειτο να επιστρέψει αρχές Σεπτεμβρίου, για να παραστεί στα εγκαίνια της 'Εκθέσεως Θεσσαλονίκης, όπου, για πρώτη φορά, θα έχει η χώρα του περίπτερο. Επείστεψε, όμως, αίφνης, πριν από την κανονική ημέρα επιστροφής του και φρόντισε να συναντήσει έναν Έλληνα δημοσιογράφο. Συζητήσαν διάφορα πράγματα και την επομένη, ο συνάδελφος δημοσίευσε «συνέντευξη». Την μεθεπομένη, η έδω αλβανική πρεσβεία εξέδωσε ανακοίνωση, δια της οποίας ρητάς δηλώνει ότι «συνέντευξη» ούδέποτε έδωθε. Η «συνέντευξη», πάντως, δεν διαψεύδεται. Και είναι μάλιστα δεχόμενο να λεχθεί ότι μάλιστα, απόλυτη ακρίβεια. Όπως σήπτε, όμως, ο 'Αλβανός διπλωμάτης θα έπρεπε εκείνα που αποτελούν γραμμή του κόμματος του. Ότι, δηλαδή η χώρα του βρίσκεται σε απόλυτη αντίθεση προς τις δύο 'Υπερδυνάμεις, ότι αποδοκιμάζει την καλλιέργεια καλών σχέσεων μεταξύ Πεκίνου και Ουάσινγκτον, και ότι όλα, η περίπου, τα κομμουνιστικά κόμματα του κόσμου, έχουν κατολι-σθήσει προς τον ρεβιζιονισμό. Μόνο το Κ.Κ. 'Αλβανίας εκπροσωπεί την κομμουνιστική ορθοδοξία.

Γνωστά ήταν όλα αυτά, αλλά ο κ. πρέσβης ήθελε να είχε την εντολή να τα υπενθυμίσει στην ελληνική κοινή γνώμη. Πιθανώς δεν επιθυμούσε να δημοσιευθούν σαν συνέντευξη. Δεν μπορούμε να το γνωρίζουμε. Απ' όλη αὐτά, όμως, και άλλα συμφοράζόμενα, συνάγονται τα εξής γενικά:

Η Αλβανία περνάει σήμερα μια άνομοις δύσκολη καμπή. Μεταβάλλει τον εξωτερικό προσανατολισμό της. Και, όπως είναι φυσικό, αυτό της προκαλεί όρισμένες ανησυχίες.

Πολιτικά θέματα

ΑΛΒΑΝΙΚΑΙ ΝΕΥΡΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

Η νέα ανεξαρτητοποίηση των Τιράνων

Του Γ. ΔΡΟΣΟΥ

Αφ' ετέρου, της δημιουργεί την ανάγκη κάποιας τακτοποίησης των θέσων της. Των ιδεολογικών, αλλά και των οικονομικών. Φαίνεται, άλλωστε, ότι από τις τελευταίες αυτές άρχισε η όλη υπόθεση. Η 'Αλβανία, έπειτα από πολλές περιπέτειες και μεταστώσεις, είχε βουλευτεί κάπως κάτω από τη σκιά της μακρινής μέν, μεγάλης, όμως, Κίνας. Έγινε η μοναδική της πολιτική σύμμαχος, αν όχι στον κοσμο, τουλάχιστον στην Εύρωπη. Τη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια. Αυτό της εξασφάλιζε προστασία διεθνή και της τακτοποιούσε όρισμένα προβλήματα ήθικης φύσεως.

Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ποτέ, στα θέματα πολιτικής, ο ψυχολογικός παράγων. Η μικρή μας γείτονα, λοιπόν, έχει μια μακρά παράδοση υποτέλειας προς κάποια μεγάλη δύναμη ή προς κάποιον ισχυρότερο γείτονα: Αυστρία, 'Ιταλία, Γιουγκοσλαβία, Σοβιετική Ένωση κλπ. Μισόν αιώνα καλύπτουν αυτές οι αλληπάλινες προστασίες. Και, μάλιστα, μια περίοδο, ιδιαίτερα ταλαιπωρημένη σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και, ιδιαίτερα σε βαλκανικό. Μικρή χώρα και φτωχή, δεν μπορούσε να ζήσει χωρίς να στηρίζεται κάπου. Αυτή, όμως, η κατάσταση δημιούργησε μέσα στη χώρα διάφορα πλέγματα και ένα ηύξημένο αίσθημα ανεξαρτησίας. Δημιουργήθηκε έτσι, μια κάπως υπερτροφική εθνική υπερφάνεια.

Τό ότι αυτό το αίσθημα εθνικής ανεξαρτησίας συνδυάζεται με τη διατήρηση του σημερινού καθεστώτος και την πα-

ραμονή στην εξουσία των ιδίων, η περίπτωση, προσάπτων, αυτό δεν μεταβάλλει τα πράγματα. Ανεπιθύμητος τονίζει αυτή την ψυχολογία, η οποία και δεν ενοχλείται — ή ελάχιστα — από την κινεζική «προστασία». Γεωγραφικά πολύ μακριά, ιδεολογικά αρκετά ελαστική και χωρίς άμεσα στρατηγικά συμφέροντα στην περιοχή, η Κίνα ήταν δο-λικός κηδεμόνας και όχι κουραστικός. Και δεν έβγαλε το εθνικό φιλότιμο των 'Αλβανών.

Και όλα αυτά μὲν ήταν καλά, αλλά έπρεπε η Κίνα να παρέχει και κάποια βοήθεια. Την παρείχε. Φαίνεται, όμως, ανεπαρκή, αναλόγως των αναγκών της γείτονας. Έζητηθη, λοιπόν, κάτι περισσότερο. Και φαίνεται δεν έδωθε. Έτσι, άρχισε η γκρίνια. Και τότε έφω-ρέθηκαν οι ιδεολογικές διαφορές. Όταν κανείς διαφωνεί με κάποιον, η επίκληση «άρχων» είναι η περισσότερο βολική και περισσότερο αξιοπρεπής διά-σος. Και όταν κανείς αποδοκιμάζει κατά βάθος κάτι που κάνει, ισχυρίζεται συνήθως, ότι το έκανε, γιατί αυτό πίστευε ότι ήταν το καθήκον του.

Έτσι η αλλοίως, η γκρίνια δεν απέδωσε, ως φαίνεται. Ούτε τα δογματικά άρθρα του έ-πιστημου δημοσιογραφικού οργάνου του Κ.Κ. 'Αλβανίας. Οι Κινέζοι ψυχραίοι και υπομονε-τικοί, δεν αντέδρασαν άμεσα. Πέρασαν, όμως, μερικές εβδομάδες και τότε απάντησαν με δημοδοντικά άρθρα και σχολίων ιδικών τους εφημερίδων ή οργάνων που έφηρεάζονται από αυτούς. Έκάλεισαν και τον Στρα-τάρχη Τίτο, προς τον οποίο οι

τιμές και η υποδοχή ήταν μεγαλειώδη. Αυτό, ήταν, ίσως η σταγόνα που έκανε το ποτήρι να ξεχειλίσει.

Δεν μπορούσαν οι 'Αλβανοί να ανεχθούν τη μετάθεση του βαλκανικού ενδιαφέροντος του Πεκίνου από τα Τίρανα στο Βελιγράδι και δεν μπόρεσαν πο-τέ τους να απαλλαγούν από το φόβο και τη δυσπιστία που τους προκαλεί η Γιουγκοσλαβία. Έτσι, προχωρούν προς την ανεξαρτητοποίησή τους απ' την Κίνα. Η κατάσταση δε αυ-τή τους δημιουργεί κάποια ανησυχία και νευρικότητα και την ανάγκη δογματικής ενισχύ-σεως των θέσων τους.

Γι' αυτό κι εξέδωσαν σε πολ-λές γλώσσες, τις συνομιλίες που είχε προ διεκαετίας ο κ. Χότζα με τον Τσου Έν Λαί και κατά τη διάρκεια των οποίων ο 'Αλβανός ηγέτης τα έλεγε έξω από τα δόντια έναντιόν όλων των ρεβιζιονιστών όλου του κό-σμου. Ο Τσου Έν Λαί δεν ζει για να μάς επιβεβαιώσει όλα αυτά, αλλά, ασφαλώς, έτσι θα τα έλεγε ο κ. Χότζα...

Τώρα, τί θα κάνει η 'Αλβα-νία, είναι μάλλον αβέβαια. Πι-θανότατα θα φροντίσει να ανα-πύξει περισσότερο τις οικονο-μικές, ίσως, και τις διακρατι-κές σχέσεις της με τους γείτο-νές της. Είναι αμφίβολο, όμως, αν αυτό θα αρκεί. Ο αναγκα-σθεί, ίσως, σε κάποιο περισσό-τερο ή λιγότερο απομακρυσμέ-νο μέλλον, να κάνει όρισμένες ιδεολογικές άδασεις. Δεν είναι δυνατόν, άλλωστε, να σταθεί ο Ισχυρισμός ότι όλοι, και οι Εύ-κομμουνιστές, και οι Ρώσοι, και οι Κινέζοι είναι αλφειτικοί

και διαστρευλωτές του μαρξί-σμου και μόνο στα Τίρανα έρ-μηνεύονται όρθως τα κομμουνι-στικά δόγματα.

Είναι, ακόμη, δυνατό να κά-νει και όρισμένα λάθη η 'Αλβα-νία. Και, ίσως, έκανε ένα. Ο-ταν το 1961 διέορηξε η γείτονα τις σχέσεις της με τη Σοβιετι-κή Ένωση, το οποίο απέτελεσε σημαντική στρατηγική και πο-λιτική πλήγμα για τη Μόσχα. Ειδικότερα, η Ρωσία, η οποία τότε, περίπου, άρχισε έμφανι-

ζόμενη σαν μεγάλη ναυτική δύ-ναμη, εξοφλούσε δια της 'Αλ-βανίας έξοδο στη Μεσόγειο. Ε-χε, μάλιστα, οργανώσει βάση υποβρυχίων στην Σάσσα, έ-ναντι της Αλβανίας, και ο τότε Σοβιετικός πρωθυπουργός Κρου-τσώφ, απειλούσε να εγκατα-στήνει βάση πυραύλων στην 'Αλβανία, για να εξουδετερώ-σει αντίστοιχους αμερικανικές βάσεις που βρίσκονται εκεί κον-τά. Η απουσία, λοιπόν, τότε, της 'Αλβανίας, στοίχισε στη Μόσχα και απέτελεσε κένον για τη Δύση.

Η ταρινή όμως, περίπτωση δεν είναι η ίδια. Η Κίνα έ-χε στρατηγικές επενδύσεις στην 'Αλβανία. Δεν χάνει τί-ποτα. Ούτε άλλος κανείς πα-ρίει. Όμως, η 'Αλβανία, από στοιχείο Ισορροπίας που ήταν στην περιοχή των Βαλκανίων, θα γίνει ίσως το μήλο της έ-ριδος ή πόλος έλξης Ιμπερια-λιστικών φιλοδοξιών. Κατά τε-ύλος, τίποτα δεν θ' αλλάξει. Απλά, ο συνασπισμός των δύο δυνάμεων, που είχαν με-οκτακασία ένα εκασμωμιακό το-κίων, θα... περιορισθεί σε οκτακασία...

Επικαιρότης

Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Υστερα από 17 χρόνια στενής συνεργασίας με την Κί-να, η 'Αλβανία την κατηγορεί σήμερα για εγκατάλειψη ιδεολογικών αρχών και για προσέγγιση προς τις 'Ηνωμένες Πολιτείες. Οι γνωστές κατηγορίες που διατυπώθηκαν τε-λευταία στον αλβανικό Τύπο έρχονται ύστερα από τις πο-λιτικές μεταβολές που σημειώθηκαν στην Κίνα, μετά τον θάνατο του Μάο, μεταβολές, που δείχνουν ότι κάτι έχει α-λλάξει ή ετοιμάζεται να αλλάξει στην κινεζική πολιτική. Κά-ριος στόχος βέβαια, της αλβανικής επίθεσης κατά το Πεκίνο είναι οι γνωστές θεωρίες των σημερινών ηγετών που σχετικά με τις δυνάμεις που ανταγωνίζονται στην πα-γκόσμια και τον ρόλο της καθεμιάς απ' αυτές. Φαίνεται, όμως, ότι οι 'Αλβανοί είναι διασπασμένοι με όλα, γενικά, όσα συμβαίνουν σήμερα στην Κίνα και ιδιαίτερα με τις πολιτικές εξελίξεις που σημειώνονται εκεί.

Ο Τένγκ, επί παραδείγματι, ένας από τους λίγους πο-λαιούς ηγέτες της Κίνας, που βρίσκονται και σήμερα στην κορυφή της πυραμίδας, φαίνεται να έχει έντελως δικές του απόψεις για τις κατευθύνσεις που πρέπει να δοθούν στην πολιτική της κινεζικής κυβέρνησης. Άλλοτε προστανα-μένος του Τσου Έν Λαί, είχε πάντοτε την άποψη ότι πρέ-πει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για την άνοδο της ο-ικονομίας και ύστατηρίζει και τώρα, μετά την πρόσφατη απόκατάστασή του, ότι δεν πρέπει οι ανάγκες της αναπύ-ξεως της οικονομίας να υποταχθούν σε άλλες σκοπιμότητες. Θά ήταν διατεθειμένος να δημιουργήσει οικονομικά κίνητρα για τους εργαζόμενους για να επιτύχει αύξηση της παρα-γωγής. Να πληρώσει για την εισαγωγή ξένων τεχνολογικών επιτευγμάτων και στην ανάγκη, να συνάψει και δάνεια από το εξωτερικό. Να περιστείλει τις διαλυτικές συνέπειες ιδε-ολογικών εκστρατειών, όπως η Πολιτιστική Έπανάστα-ση κ.ά.

Μια τέτοια μετριοπαθής πολιτική, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ότι ακολουθεί τον «καπιταλιστικό δρόμο» και που θα απαιτούσε την δημιουργία καλών σχέσεων με τις βιομηχανικά αναπτυγμένες δημοκρατίες, εξοργίζει τους Αλ-βανούς, που είναι προσκαλημένοι στην καθαρότητα των μαρξιστικών αρχών σε ότι αφορά την ανάπτυξη της εθνι-κής οικονομίας μιας χώρας υπό κομμουνιστικό καθεστώς.

Η 'Αλβανία, όμως, είναι μια χώρα με κατώτατο βιοτικό επίπεδο και μ' έναν από τους μικρότερους πληθυσμούς της Ευρώπης και γι' αυτό οι ανάγκες και οι συνθήκες οικονο-μικής ανάπτυξής της, είναι τελείως διαφορετικές από τις Κίνας. Γι' αυτό και ο Τένγκ και οι συνάδελφοί του στην η-γεσία δεν είναι διατεθειμένοι να λάβουν υπ' όψη τους τις επικρίσεις των 'Αλβανών.

Από την άλλη μεριά, υπάρχει ιστις 'Ηνωμένες Πολιτείες η άποψη — που την συμπεριέχουν ακόμη και εκείνοι οι όποιοι ελάχιστα συμπάσχουν το Πεκίνο — ότι, παρ' όλα ό-σα συνέβησαν στο παρελθόν, δεν υπάρχει πια σήμερα κα-νένας λόγος για να θεωρούν την Κίνα απειλή για τις ΗΠΑ. Έκτος από το θέμα της Φορμόζας, οι δύο κυβερνήσεις σι-ελάχιστα πράγματα διαφωνούν.

Στη δεκαετία του 1970, ο φόβος που έτρεφε η Κίνα γι-α τη Σοβιετική Ένωση και η πεποίθηση των ΗΠΑ ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το Πεκίνο για να ενισχύ-σουν την πίεσή τους πάνω στην Μόσχα για να ενισχύουν την σταθερότητα στο χώρο της 'Ασίας, δημιούργησε έ-σως αλληλοκατανοήσιμα μεταξύ των δύο χωρών. Κίνα και 'Ηνωμένες Πολιτείες συμφώνησαν πράγματι, να παραμεί-νουν το πρόβλημα της Φορμόζας για να έχουν κοινή όψη σε άλλους τομείς και σε άλλα επίπεδα.

Σ' αυτό το σημείο βρίσκονται τώρα οι σχέσεις μεταξύ των δύο μεγάλων χωρών. Μαζί με την ύπαρξη στρατηγικών λόγων για στενότερη προσέγγιση του Πεκίνου προς την Ουάσινγκτον, η άνοδος του Τένγκ δημιουργεί και οικονομικά και πολιτικό ενδιαφέρον εκ μέρους της Κίνας, για τη βελ-τίωση των σχέσεων αυτών. Και τούτο είναι τόσο πιο ευ-πρόσδεκτο, όσο έρχεται σε μια εποχή, που η αναπαράγ-η οποία είχε ξεσπάσει στο Πεκίνο μετά το θάνατο του Μάο, είχε ρίξει κάποιες αμφιβολίες για το αν η Κίνα επιθυμούσε να συνεχίσει την προσπάθεια του Νίξον και του Μάο, για να δελτιώσουν τις σινοαμερικανικές σχέσεις.

Ο ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΑ: Κέντρο των εξτρεμιστών κομμουνιστών όλου του κόσμου;

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΑ

Η 'Αλβανία, η πιο φτωχή και απομονωμένη χώ-ρα της Ευρώπης, φαίνεται αποφασισμένη να στρέψει την πλάτη της και στον μοναδικό της σύμμαχο, την Κίνα, ώθούμενη από τον ζήλο της, για μαρξιστική — λενινιστική καθαρότητα.

Ο ηγέτης της 'Αλβανίας, ο Ένβερ Χότζα, 67 χρόνων, Έ-νας σκληροτράχηλος διανοούμε-νος, που έχει ήδη διακρίσει κάθε σχέση με τη Σοβιετική Ένω-ση επειδή εγκατέλειψε τη σκλη-ρή πολιτική γραμμή του Στά-λιν, φαίνεται τώρα αποφασισμέ-νος να διακρίσει και με την Κί-να, έπειδή, κατά την άποψή του, απομακρύνθηκε από τον δρόμο που χάραξε ο Μάο.

Ξένοι διπλωμάτες τανίζουν ό-τι κάτι τέτοιο θα οδηγήσει την μικροσκοπική 'Αλβανία σε μια κατάρρευση πλήρους απομονώ-σεως.

Παράλληλα, ίσως, αυτή η α-πομόνωση μετατρέψει την 'Αλ-βανία σ' έναν άξονα των εξ-τρεμιστικών κομμουνιστικών κομμάτων, που αντιτίθενται στον «ρεβιζιονισμό», τόσο της Μόσχας, όσο και του Πεκίνου.

Πιθανά μέλη της νέας αυ-τής ιδεολογικής ομάδας θα εί-ναι τα μικρά «μαρξιστικά-λε-νινιστικά» κόμματα της Εύρω-πης, που μέχρι σήμερα είχαν εύθυγραμμισθεί με την Κίνα, καθώς επίσης και τα ανάλογα κόμματα του Τρίτου Κόσμου.

Όρισμένοι διπλωμάτες πι-στεύουν ότι η 'Αλβανία απο-δέλπει στο να συνάψει συμμα-χίες με τα κομμουνιστικά καθε-στώα της Καμπότζης, του Λά-

ος και του Βιετνάμ.

«Η ηγεσία της 'Αλβανίας, έλπίζει να μετατρέψει την χώρα σ' ένα νέο πόλο έλξης για τον δογματικό κομμουνιστικό κό-σμο», παρατηρεί ένας διπλω-μάτης.

Μετά τη ρήξη της με τη Σο-βιετική Ένωση, το 1961, η 'Αλβανία — μια χώρα 2.300. 000 κατοίκων — εξαρτιόταν άμεσα από την Κίνα.

Σύμφωνα με τους ξένους δι-πλωμάτες, η Κίνα πρόσφερε στην 'Αλβανία τεχνική βοήθεια, για την βιομηχανική της ανά-πτυξη και απορροφούσε τα δυο τρίτα του εξωτερικού εμπορίου της.

Στην 'Αλβανία υπήρχε ακό-μα και ένας μικρός αριθμός Κι-νεζων στρατιωτικών συμβούλων, που συνόδευε το στρατιωτικό ύ-λικό, που μόνο η Κίνα εξακο-λούθωσε να παρέχει στον πιο πιστό της σύμμαχο.

Διπλωματικές πηγές αναφέ-ρουν ότι, με πρωτοβουλία της 'Αλβανίας, η τεχνική αυτή συ-νεργασία θα τερματισθεί πολύ σύντομα.

Οι ίδιες πηγές, υποστηρί-ζουν ότι η αλβανική κυβέρνη-ση είδοποίησε την κινεζική πρε-σβεία στα Τίρανα, ότι δεν θα παρατείνει την παραμονή των 2.000 Κινέζων έμπειρογνωμό-

νων, που βρίσκονται σήμερα, στο έδαφός της.

Με την απόφαση αυτή, τερ-ματίζεται όριστική η κινεζική παρουσία στην 'Αλβανία.

Η δυσάρεσκη της 'Αλβα-νίας απέναντι στην Κίνα ξεκί-νησε, πριν από τον θάνατο του Μάο, με άφορη την πολιτική ύφεσης με τις ΗΠΑ.

Μετά τον θάνατο του Μάο, οι σχέσεις των δυο χωρών επι-δεινώθηκαν ακόμα περισσότερο, ιδιαίτερα — όπως υποστηρί-ζουν οι ξένοι πολιτικοί παρα-τηρητές — μετά την έκπρα-τεία έναντιόν της «κλίμας της Σαγκάης», δηλαδή, της χήρας του Μάο και των τριών συνερ-γατών της.

Η 'Αλβανία άρχισε να εκ-φράζει την δυσάρεσκη της προς την Κίνα πρόσφατα, όταν η καθημερινή εφημερίδα «Φωνή του Λαού», όργανο του κομμουνιστικού κόμματος της 'Αλβα-νίας, έπιτέθηκε δριμύτητα έναν-τίον της Κίνας. Άμέσως μετά, ανακάλεσε τους 'Αλβανούς φοι-τητές που σπούδαζαν στην Κί-να.

Ο δρόμος της 'Αλβανίας προς την απομόνωση άνοιξε, στα μέσα της δεκαετίας του 1950, όταν η χώρα δια-φώνησε με την πολιτική της α-ποσταλινισμού, που ακο-λούθησε ο Νικήτα Κρουσώφ.

Μετά την τελική ρήξη με τη Σοβιετική Ένωση, η 'Αλβανία εύθυγραμμίστηκε με την Κίνα.

Οι εγκάρδιες κινεζο - αλβα-νικές σχέσεις κράτησαν δυο περίπου δεκαετίες.